

ДРАГОЦЕНЕ ЈЕЗИЧКЕ ПОУКЕ

(извод из рецензије)

(...) Емисије овога типа су реткост код нас и посебно радује што је Мирјана Блажић – уредник, аутор и водитељ врло запажене, слушане и успешне емисије „Српски на српском” – оно што се „догађало” у поменутој емисији „преточила” у књигу и није новост да од добре емисије постане и добра књига. Таквих случајева било је и раније, али не у области језика и језичке културе.

Рукопис књиге „Српски на српском” Мирјане Блажић представља добар допринос култури српског језика и може се рећи да овде имамо добар попис фреквентних грешака у српском књижевном језику. Стога се ово може сматрати као веома успешна и добра књига, књига која заслужује да буде консултована. (...)

Овакве књиге никад не читамо исцела; може се читати појединачно, један по један прилог и најбоље се читају нови када се претходни савлада. Свако ко буде поседовао и консултовао ову књигу враћаће јој се више пута и увек са уверењем да поправља властиту језичку норму и језичку културу. (...)

Рукопис књиге „Српски на српском” има неспорне квалитете. Писан је прецизно и јасно, прегледно и информативно. У овом рукопису се о питањима културе говора српског језика говори на стручан, поуздан и проверен начин. Заправо рукопис има намеру да поправи језичку културу и да развије свест о језичкој култури и њеном значају. Увек је реч о језичкој правилности и указивању на неисправне, а тако честе језичке изразе који су постали свакодневни пропусти. Књига ће, нема сумње, наћи своје место код образованих и код оних који се образују. Наћи ће своје место и код оних који преносе језичка знања и код оних који желе стећи нова знања. (...)

Радује и то што рукопис „Српски на српском” има ознаку књига 1, што неспорно сведочи о намери аутора да се овде не заустави, да ће овај рукопис имати и други наставак, и то је нешто што вреди истаћи и похвалити. (...)

Проф. др Вељко Брборић,

Филолошки факултет, Београд, Катедра за српски језик

ОД ЕМИСИЈЕ КОЈА СЕ СЛУША ДО ЕМИСИЈЕ КОЈА СЕ ЧИТА

Знамо да много грешимо кад говоримо и пишемо, чујемо да нам језик врви од жаргонских израза и туђица, примећујемо да се у медијима све мање пажње обраћа на правилно изражавање, да се књиге објављују без лекторског потписа, да речи изговарамо мимо књижевнојезичког стандарда... Свима нам је све то било знано, али најупорнији у томе да се о тим проблемима свакодневно говори на радију били су главни и одговорни уредник Првог програма Радио Београда Ђорђе Влајић и наша прерано преминула колегиница Гордана Маврић из Центра Радио-телевизије Србије за истраживање јавног мњења, програма и аудиторијума. Њен рад везан за анкетна истраживања и фокус-групе, и ангажовање рецензента из различитих области (лингвистика, новинарство, критика медија, маркетинг и комуникације, психологија), били су замајац да две пилот-емисије „Српски на српском” прерасту у серијал који, за сада, броји више од две стотине наслова.

Рецензенти који су нас усмеравали када смо почињали („Серијал 'Српски на српском' – од пројекта до продукта”, аутор: Г. Маврић), др Петар Вучковић, Бранка Оташевић, Борислав Буца Митровић, Првослав С. Плавшић и Владимир Чех, поново су били ради да напишу осврт, овога пута на „емисију која се чита”.

М. Б.

ЗНАЧАЈАН ДОПРИНОС СРПСКОМ ЈЕЗИКУ (извод из рецензије)

Пројекат серијала „Српски на српском” представља важан подухват усмерен на очување (правилности) нашег језика и подизање општег нивоа језичке културе у нашој средини. У изради овог пројекта пошло се од премисе да језик медија (треба да) представља својеврсно

„лингвистичко огледало” средине у којој се говори, а медији су ти који тај језик треба да идентификују, репродукују и преносе. Истовремено, савремени језик који медији (било штампани или електронски) преносе треба да буде усклађен са језичком нормом. Ако се прихвати чињеница да је и „ухо орган језика”, онда постаје сасвим јасно колики утицај може да има радио на квалитет језика којим људи говоре.

Проблем приступа слушаоцима (непознатој циљној групи коју је тешко дефинисати) решен је на успешан начин кроз структуру и тематику емисија. Свака емисија у први план ставља реалну говорну ситуацију (било да је реч о дијалогу или континуираном тексту из штампе, белетристике, стручне литературе, итд.), а потом се (кроз анализу) на ненаметљив начин указује на одређен проблем језичке природе да бисмо се поново вратили на почетну, животно-реалну језичку ситуацију. На тај начин се ствара занимљив аудио-текст који слушаоцима привлачи и одржава пажњу. Ова пријемчивост понуђених емисија, разуме се, не би била могућа без изузетних протагониста - глумаца (Феђа Стојановић, Јадранка Селец), чији је допринос језичкој уверљивости датих ситуација немерљив. (...)

Можемо закључити да је овај пројекат у потпуности испунио очекивања, а да (до сада) емитоване емисије на радио програму и књига „Српски на српском” 1 Мирјане Блажић представљају значајан допринос савременом српском језику и нашој језичкој култури.

Др Пејшар Вучковић, лингвиста

ЗА СВАКУ НАШУ КУЋУ

(извод из рецензије)

(...) Основна замисао и кључ успеха ове емисије леже у чињеници да је смештена у само срце свакодневног живота из кога црпи ситуације, примере, поводе за језичке поуке лишене дидактичке строгости. Форма је кратка, сажета, језгровита. Структура је прецизна: пример с грешком, објашњење, исправка. Садржај је уобличен у драмску минијатуру, у анегдоту, у духовити обрт. Глумачко тумачење текста прикладно, музички умети и додаци одговарајући. (...) Уз „Српски на српском” слушалац ће се наћи на пијаци, у парку, на

родитељском или на састанку кућног савета, у позоришту, на стадиону, у трамвају, на сајму... Затећи ће се у уобичајеним приликама и догађајима; видеће уобичајене призоре и слике; чуће уобичајене речи и фразе. И, тако уживљен у радио програм, неосетно ће примити (а вероватно бар делом и усвојити) правила српског језика – граматичка, синтаксичка, фонетска, лексичка, правописна.

Нарочита вредност емисије је њен шири, општеобразовни смисао. Ко је редовно слушао премијере „Српског на српском” – и уз репризе утврђивао градиво из области лингвистике – могао је да сазна још многошта из области културе и уметности. (...) Али највећма је на делу тачно и јасно упутство које радио емисија пружа сваком ко жели да српски језик употребљава и добро и лепо, и усмено и писмено. Таквима ће сада бити не само корисна него и драгоцене ова радијска емисија претворена у књигу. Ваљала би та књига свакој српској кући, установама културе, рекламним агенцијама, преводилачким службама... а најпре редакцијама масовних медија у чијој је делатности и проналажено највише лоших примера. (...)

Бранка Ошацијевић, новинар и критичар медија

ЕМИСИЈА КОЈА ЈЕ ПРЕРАСЛА У МИСИЈУ (извод из рецензије)

Када сам на састанку редакције и рецензената пре три године надахнуто позвао присутне: „Претворимо емисију у мисију!” ни на крај памети ми није било да ће уважена Мирјана Блажић са сарадницима тако брзо и тако духовито остварити овај позив. (...) Укратко, одушевљен сам резултатима које је постигла Мирјана Блажић са екипом. Штавише, ценим да би оваква акција могла да постане еталон држави и разним институцијама и у много сложенијим темама са којима треба упознати и побудити јавност. (...)

Шта даље? Подразумевајући да ћемо дочекати „Књигу 2”, „Књигу 3” па даље, требало би више ући у 21. век. Под тим подразумевам коришћење модерних комуникационих технологија и Мреже.

БИТИ СВОЈ У ЈЕЗИКУ СВОМ

(извод из рецензије)

(...) Радио Београд се управо подухватио такве мисије, да људе подсети на оно што није добро а може се лако исправити. После више година решио је да нам се нађе при руци, подучи нас и посаветује, кроз примере и анегдоте поведе пут „српског на српском”. Племенито и одговорно, зналачки и мериторно, научно и радиофонски. (...) Овакав, рекли бисмо мајеутички, готово белетризован приступ (са мноштвом ситуација и ликова) отклања било какву бојазан код читалаца да ће пратити оно што им је недовољно познато, чак и одбијајуће – можда још од школе и обавезне дидактике. Овде је све постављено драматуршки и дијалогски, почев од једноставних, животних примера до разумљивих објашњења, уз минимум правила и без доцирања. Показало се да је могуће представити и овакву не баш лаку материју, од које неки људи помало зазирају, на савремен и занимљив начин, који привлачи и едукује. (...)

Емисије, па самим тим и књига, писане су брижљиво и духовито, сасвим актуелно и уз уљудну дозу критичности и позива на учење и корекције, нарочито када су у питању медији, и то не само штампа, радио, телевизија и филм, него и сви остали, данас модерни интерактивни медији. (...) Пада у очи да овде није реч само о граматици и правопису, о лексици и синтакси, него о многим битним лингвистичким аспектима комуникације, са истанчаним коментарима семантике, значења и употребе неких исказа у некој од практичних функција. (...)

Радио Београд је циклусима емисија *Српски на српском* испунио једну од својих важних, и законски делегираних, мисија очувања нашег културног идентитета и језика, подизања културног нивоа популације, али и продора у запуштене просторе грађанског интересовања за језик и његову племениту улогу у модерној заједници. (...)

Српски на српском нас кроз духовите, животне примере уверава да језик којим говоримо и који волимо, уопште није тако једноставан, али нас истовремено охрабрује да га боље упознамо и корект-

но користимо, ценећи његову сложеност и тананост изражавања, доступну само онима који га људски знају.

Првослав С. Плавшић, психолог, истраживач медија и комуникација

(НА)РОДУ О ЈЕЗИКУ, ИЛИ „СРПСКИ НА СРПСКОМ” (извод из рецензије)

(...) Да ли су ми приче које сам прочитао биле занимљиве? Не нарочито. Част изузецима. Да ли су ми занимљивија уоквирена стручна објашњења? Свакако. Што се мене тиче, она би могла да буду и дужа, а приче краће. Да ли ће ми књига бити корисна? Неоспорно. Због тога што има предност штампаног медија: читам кад хоћу, шта хоћу, колико хоћу. Прескачем незанимљиво. (Најчешће су то додаци на причу, после уводног дела и урамљене лекције.) Враћам се важном. Не ометају ме музичке илустрације, гласови...

Имам утисак да је ауторка, од материјала који јој је био на располагању, сачинила књигу која је форматом и садржајем намењена оним познаваоцима језика који користе податке из емисије као што прелиставају „Речник језичких недоумица“ мог професора Ивана Клајна. Књигу намењену читаоцима жељним знања.

Остварен је контакт са онима који знају шта знају. Шта је са онима који не знају шта не знају? Онима којима је знање најпотребније? Најугроженији нису жељни знања. Млади не читају књиге, они читају *гајџетсѝ*: У свакодневној поплави информација на новим медијима, формиране су и нове навике нових генерација: кратко и јасно. Није узалуд дужина СМС поруке ограничена на 160 словних знакова. Због тога ни поменута емисијани озбиљна књига нису ефикасно средство утицаја на најугроженију циљну групу. Има много „формата“ који овој циљној групи могу да привуку и задрже пажњу. (...)

Владимир Чех, оснивач Института за историју оглашавања